

Naturnationalparker og orienteringsløb

Indledning

Dansk Orienterings-Forbund har med glæde fulgt beslutningen om at stoppe med kommerciel skovdrift i store dele af statsskovene og lade naturen få frit spil i urørt skov. Alt andet lige vil det give mere divers og spændende skov - også for orienteringsløb. Vi ser derfor i udgangspunkt fordele i initiativet, men har dog nogle bekymringer omkring adgangen til at dyrke vores sport.

Orienteringsløb

Orienteringsløb går ud på ved hjælp af kort og kompas at finde den hurtigste vej fra post til post. Dette sker på sti, gennem krat, skov og over åbent terræn. Man bruger således hele skoven og færdes ikke kun på stier og veje.

Vi har brug for naturen til at kunne dyrke vores sport, og vi værdsætter den og passer på den - bl.a. gennem naturvenlig banelægning og samarbejde med Naturstyrelsens lokale forvaltninger.

Vi vil gerne sikre os en ret til fortsat at kunne dyrke vores sport, og det er vi kun sikret i statsskovene.

Breddeidræt og folkesundhed

Orienteringsløb er også en breddeidræt. Klubberne rundt omkring i landet holder træningsløb året rundt med skønsmæssigt i alt 200-250.000 starter. Dertil kommer over 100.000 unikke brugere, der hvert år henter et eller flere kort på forbundets side, findveji.dk. Skoler, spejdere og naturvejledere bruger vores kort til aktivitet. Vi bevæger Danmark og aktivitet i statsskovene er også vigtigt for folkesundheden.

Børn og unge lærer gennem orienteringsløb tidligt at kunne færdes trygt overalt i naturen - og at passe på den. Og mange ældre opretholder gennem orienteringsløb en sund livsstil. For specielt disse to grupper er indhegninger med store, tunge dyr en udfordring:

- Trænere og/eller forældre tør ikke tage ansvaret for, at deres børn løber selvstændigt uden opsyn indenfor et sådant hegn. Dette sker typisk fra 8-12 års alderen.
- Ældre med mindre agilitet tør ikke bevæge sig ind i indhegninger med store dyr.

Så selvom man måske *kan* og *må* færdes i indhegningerne, så er det ikke sikkert, at store grupper *tør* og *vil*. Dette understreges af, at det anbefales, at man går stille og roligt uden pludselige bevægelser. Dette harmonerer dårligt med aktivt friluftsliv.

Ovenstående udfordringer gælder ikke alene orienteringssporten, og dette kan generelt medføre dels en udfordring for folkesundheden og dels en risiko for, at naturen bliver fremmedgjort som et farligt sted - og dermed en mindre respekt for den, som noget, der skal passes på.

Derfor er det særlig kritisk, hvis der udpeges naturnationalparker tæt på byområder.

Konkurrencesport

Orienteringsløb er en konkurrencesport. Hvert år løbes der en lang række konkurrencer i de danske skove med deltagerantal fra under 100 til over 1500. I alt bliver det til over 50.000 starter hvert år. Der er baner for alle aldre fra 4 til 90 år. I 2021 foregik der konkurrencer i 13 af de allerede udpegede eller potentielle naturnationalparker, og en tredjedel af de danske mesterskaber gennem de seneste 10 år foregik i en (potentiel) naturnationalpark.

Verdensklasseforbund

Dansk Orienterings-Forbund er af Team Danmark kategoriseret som et blandt syv verdensklasseforbund - og som det eneste fra en ikke-olympisk sport. Dette skyldes ikke mindst, at danske orienteringsløbere har hentet medaljer ved så godt som alle EM, VM og World Games siden 2014.

For at det lykkes, kræver elite- og talentarbejde adgang til de bedste terræner - og det er områder med mange detaljer og "rod", både i terrænformer, bevoksning og vand. Jo vildere, jo bedre.

Afholdelse af et antal World Ranking Events hvert år på dansk grund er dertil en forudsætning for at stille med fuldt hold til VM. Ud over disse er der i perioden 1999-2024 afholdt eller planlagt 10 internationale mesterskaber (EM og VM) i Danmark. Af disse blev 75% af distancerne afholdt i offentlig skov, og 8 af de 10 mesterskaber brugte (potentielle) naturnationalparker.

Begrænsning af adgang

Det er derfor med bekymring, at vi ser både formelle og reelle begrænsninger i vores sport i de foreslåede naturnationalparker.

- Hegn opdeler skoven, hvilket nedsætter den orienteringsmæssige værdi, når de forhindrer fladefærdsel.
- Udmeldinger på naturvandringerne indikerer, at der kan ses frem til færre tilladelser til orienteringsløb - både i antal deltagere, områder og tidspunkter. Konkurrencer vil ikke kunne finde sted.
- Nye former for zoner, såsom "stilleskov" og "forstyrrelsesfri zoner" dukker op i diverse beskrivelser og udmeldinger. Alt i alt begrænsninger, der vil gøre sporten meget mindre tilgængelig.

Erfaring mangler

Endelig vil vi pege på, at der på under 1½ år er eller vil blive udpeget 15 naturnationalparker. Ingen af disse er i drift endnu, og ingen kender den detaljerede forvaltning af dem. Der sættes ikke mål for deres udvikling - og der indhentes heller ikke erfaringer. Dette finder vi kritisabelt, og vi vil opfordre til, at farten sættes ned, så der kan indhentes erfaringer.